

## POSTANOWIENIE

Dnia 15 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jan Górowski

SSN Wojciech Katner

w sprawie ze skargi A.S. i K.S.

o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem

Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 17 października 2014 r., sygn. akt I ACa .../14

wydanym w sprawie z powództwa A.S. i K.S.

przeciwko PKO BP Spółce Akcyjnej w Warszawie Oddział Centrum

Restrukturyzacji i Windykacji Biuro w [...]

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 15 listopada 2017 r.,

zażalenia powodów A.S. i K.S.

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 10 marca 2017 r.,

**1. oddala zażalenie,**

**2. nie obciąża powodów kosztami postępowania  
zażaleniowego przed Sądem Najwyższym,**

**3. przyznaje radcy prawnemu M. R. od Skarbu Państwa  
(Sądu Apelacyjnego w [...]) kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł,  
podwyższoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem  
wynagrodzenia za udzieloną powodom pomoc prawną z urzędu w  
postępowaniu zażaleniowym przed Sądem Najwyższym.**

## UZASADNIENIE

A. S. i K. S., jako powodowie w sprawie przeciwko PKO BP S.A. w Warszawie, o pozbawienie tytułu wykonawczego, w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego, wykonalności, wnieśli skargę o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 17 października 2014 r. I ACa .../14 oddalającym ich apelację od wyroku Sądu pierwszej instancji w części, w jakiej Sąd ten oddalił część ich powództwa. Jako podstawę skargi wskazali art. 401<sup>1</sup> k.p.c. powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 kwietnia 2015 r., sygn. P 45/12.

Postanowieniem z dnia 10 marca 2017 r. Sąd Apelacyjny w [...] odrzucił skargę wskazując w motywach rozstrzygnięcia, że powołany przez skarżących wyrok Trybunału Konstytucyjnego stwierdzający niezgodność z prawem art. 96 ust. 1 i art. 98 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, wskazywał, że przepis ten utracił moc obowiązującą z dniem 1 sierpnia 2016 r. Odroczenie przez Trybunał Konstytucyjny, jak we wskazanej sprawie, utraty mocy obowiązującej przepisu powodowało, że do daty wskazanej przez Trybunał zachował on moc wiążącą, a to oznaczało, że w chwili orzekania powołane przepisy obowiązywały w porządku prawnym Państwa, a powodowie, ponieważ nie byli autorami skargi konstytucyjnej, nie uzyskali i uzyskać nie mogli tzw. przywileju indywidualnej korzyści pozwalającej domagać się wznowienia postępowania. W tej sytuacji Sąd Apelacyjny stwierdził, że skarga nie jest oparta na ustawowej podstawie wznowienia, co skutkowało jej odrzuceniem.

Zażalenie na to postanowienie wnieśli powodowie. Zarzucając naruszenie art. 190 Konstytucji RP domagali się jego uchylecia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 190 ust. 3 Konstytucji orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach, stanowi podstawę do wznowienia postępowania, uchylecia decyzji lub innego

rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania, a art. 401<sup>1</sup> k.p.c. stanowi ów przepis właściwy, tworząc w ustawie zwykłej procesowe odzwierciedlenie konstytucyjnej regulacji. Przepis dopuszcza wznowienie postępowania wówczas, gdy po wydaniu orzeczenia dochodzi do podważenia jego podstawy prawnej ze względu na niezgodność tej podstawy z normą konstytucyjną, prawnomiędzynarodową lub ustawową, jako normą hierarchicznie wyższą. Niezbędne jest jednak, aby podstawa prawna orzeczenia została zakwestionowana ze skutkiem od chwili wydania, a przynajmniej od chwili, w której zastosował ją sąd. W rozpoznawanej sprawie zakwestionowane wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego przepisy prawa bankowego stanowiły w dacie orzekania obowiązujące prawo i ten stan prawny utrzymywał się do 1 sierpnia 2016 r., ponieważ Trybunał Konstytucyjny do upływu tego dnia odroczył utratę ich mocy obowiązującej, a więc w szczególności, wynikający z art. 190 ust. 3 Konstytucji sposób, ukształtował czasowy zakres skutków swojego orzeczenia. Problem, jakie skutki prawne wywołuje odroczenie utraty mocy obowiązującej wadliwej normy prawnej nie jest nowy i w doktrynie jest wyjaśniany rozmaicie. W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie jednak przyjmuje się, że w takiej sytuacji ustawa zachowuje swą moc przez wskazany w orzeczeniu Trybunału okres, wobec czego sądy i inne organy państwowe powinny tę normę nadal stosować. Prospektywny skutek orzeczeń odroczonych oznacza także, że do czasu upływu wskazanego w orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego terminu nie ma możliwości wznowienia postępowania, z wyjątkiem, który w sprawie miejsca nie ma, to jest wyjątkiem dotyczącym podmiotu, który zainicjował kontrolę konstytucyjną, o ile Trybunał przyznał mu tzw. przywilej indywidualnej korzyści (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 3 lipca 2003 r., III CZP 45/03, OSNC 1004, nr 9, poz. 136; z dnia 24 stycznia 2004 r., III CZP 112/03, OSNC 2005, nr 4, poz. 61; z dnia 3 czerwca 2005 r., III CZP 35/05, OSNC 2006, nr 5, poz. 81; z dnia 7 grudnia 2007 r., III CZP 125/07, OSNC 2008, nr 12, poz. 138; wyroki z dnia 20 kwietnia 2006 r., IV CSK 28/06, OSNC 2007, nr 2, poz. 31; z dnia 20 kwietnia 2011 r., I CSK 410/10, OSNC 2012, nr 1, poz. 14; z dnia 26 września 2014 r., IV CSK 738/13; postanowienia z dnia 14 listopada 2008 r. V CZ 73/08; z dnia 29 maja 2014 r., V CZ 32/14). Skład orzekający podziela poglądy wyrażone w powołanych orzeczeniach

i w argumentacji skarżących nie znajduje wystarczających podstaw do odstąpienia od tej linii orzeczniczej. W tej sytuacji uznaje za prawidłowe stanowisko Sądu Apelacyjnego, że skoro Trybunał Konstytucyjny w sprawie P 45/12 wyłączył skutek wsteczny wydanego orzeczenia przydając mu wyłącznie działanie prospektywne (*ex nunc*), to wyrok w sprawie I ACa .../14, jako pozostający w zgodzie z obowiązującym porządkiem prawnym nie mógł być podważony skargą o wznowienie postępowania na powołanej przez powodów podstawie wznowienia; wskazywana podstawa wznowienia dla zarysowanej sytuacji prawnej nie istnieje. Brak takiej podstawy prowadził do odrzucenia skargi.

Z tych przyczyn zażalenie podlegało oddaleniu (art. 398<sup>14</sup> k.p.c. w związku z art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c.).

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. mając na uwadze szczególne okoliczności sprawy.

O wynagrodzeniu należnym pełnomocnikowi powodów orzeczono na podstawie § 8 pkt 6 i § 16 ust. 2 pkt 2 i § 4 ust. 3 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2015 r., poz. 1805).

kc

jw